

چکیده

پایان نامه‌های کارشناسی ارشد رشته‌های "علوم تغذیه" و "علوم بهداشتی در تغذیه" در دانشگاه‌های علوم پزشکی شهید بهشتی و تهران از سال ۱۳۵۳ تا پایان ۱۳۷۸ تجزیه و تحلیل و از نظر انجام تحقیق براساس اولویتهای پژوهشی اعلام در زمینه تغذیه، بررسی شدند.

روش تحقیق، پیمایشی بوده و برای گردآوری اطلاعات از لیست کنترل استفاده شد. جامعه پژوهش شامل ۲۴۶ عنوان پایان نامه (۱۰۴ عنوان در رشته علم تغذیه و ۱۴۲ عنوان در رشته علوم بهداشتی در تغذیه) بود.

بیشترین تعداد پایان نامه در فاصله زمانی ۷۳-۱۳۷۱ و کمترین تعداد پایان نامه در فاصله زمانی ۶۴-۱۳۶۲ نگاشته شده بود. برای بررسی موضوعات پایان نامه‌ها با توجه به رده بندی موضوعی Nutrition Abstracts & Reviews - Seris A در سال ۲۰۰۱ فهرستی تهیه شد که شامل پنج گروه اصلی بود. آزمونهای آماری مجذور کا و فیشر نشان داد که در گروه مواد غذایی، موضوع مکمل‌ها، در گروه فیزیولوژی و بیوشیمی، موضوع لیبیدها، در گروه تغذیه و سلامت، دو موضوع بررسی وضع تغذیه و شیر خواری و سنین پیش از دبستان و در گروه تغذیه و بیماری، موضوع دیابت در دو رشته تفاوت معنی داری با یکدیگر داشتند و اختلاف سایر موضوعات از نظر آماری معنی دار نبود.

در رشته علوم تغذیه، موضوعات عمده عبارت بودند از: بررسی وضع تغذیه، مکمل‌ها، شیرخواری و سنین پیش از دبستان، بارداری و شیردهی، و دیابت. در رشته علوم بهداشتی در تغذیه، موضوعات عمده عبارت بودند از: بررسی وضع تغذیه، شیرخواری و سنین پیش از دبستان، بارداری و شیردهی، بلوغ و نوجوانی، و رشد. تنوع موضوعات در رشته علوم تغذیه بیشتر بود.

در سالهای اخیر به موضوعاتی مانند تکنیک‌های بالینی و فیزیولوژیکی، مکمل‌ها، تغذیه

و ورزش و آگاهی، نگرش، عملکرد توجه شده است و موضوعاتی مثل عادات غذایی در سالهای اولیه بیشتر مورد توجه بوده است. تنوع موضوعات در سالهای ۱۳۷۱ تا ۱۳۷۶ بیشتر از سالهای دیگر بود.

اکثر قریب به اتفاق پایان نامه‌ها از نوع کاربردی بودند و فقط ۲ پایان نامه در رشته علوم تغذیه از نوع بنیادی بودند. در هر دو رشته، روش توصیفی بیش از سایر روشها مورد استفاده قرار گرفته بود. در رشته علوم تغذیه، از روشهای تحلیلی و تجربی به یک میزان و در رشته علوم بهداشتی در تغذیه از روش تحلیلی بیش از روش تجربی استفاده شده بود.

اولویت سوء تغذیه بیشترین فراوانی و اولویت حمایت تغذیه‌ای از افراد آسیب‌پذیر، کمترین فراوانی را داشتند. توزیع اولویتهای پژوهشی کشور در زمینه تغذیه که از سوی شورای پژوهشهای علمی کشور اعلام شده است، در پایان نامه‌های دو رشته، تفاوت معنی‌داری را نشان نداد.